

ВИТВИЦЯ ПЕРША. ХТО НА ЧЕРЗІ.

Роман Скворій .

“Свіча”. Часопис рад народних депутатів Долинського району Івано-Франківської області. 19 січня 1993 року. №5

Трапилася радісна подія. Проте нема нічого дивного, якщо звернути увагу на місце і причину появи цього факту.

Давно відомо, що громада села Витвиці славиться добрими і шляхетними традиціями, домінуючою частинкою яких є рівень особистої гідності, громадської активності і національно-патріотичної свідомості та гарту.

На протязі багатотисячолітньої історії, починаючи від першої згадки в XIV столітті, Витвиця стала засновницею славних родових династій, відомих нині далеко поза межами краю. З іменем села Витвиця так чи інакше пов'язані такі видатні люди як міністр закордонних справ Західно-Української Народної Республіки Степан Витвицький (1883 – 1923), громадський діяч, науковець, лікар-гінеколог Щасний-Сельський (1852 – 1922), священник, діяч і письменник Микола Дерлиця (1866—1939), маловідомий письменник Роман Моgetич (село Кальна), юрист, журналіст і діяч Іван Витвицький, співвласник псевдоніма “Івась Сорокатий”, громадський і політичний діяч Михайло Селешко (1901 – 1981), поет і політик Зеновій

Красівський(1928 – 1991) та багато інших, зокрема, ближчих наших сучасників.

У Витвиці народилися і вирости сотні активних учасників визвольних змагань за часів польського, фашистського і більшовицького тоталітаризму. Тому й не дивно, що маючи такі чудові традиції, їх нинішні спадкоємці підготували і випустили в світ наприкінці цього року унікальну колективну працю працю **“Історія Витвиці в документах і спогадах”**.

Ініціатором цього задуму був сам Зеновій Красівський (йому й присвячено це видання), а його виконавцем — вчителька Ольга Витвицька. З усього видно, що здійснено колосальну працю за участю багатьох людей, частина яких стали авторами ряду досліджень і спогадів.

Стодвадцятисторінкова книжка розміром стандартного листка паперу починається передмовою Ольги Витвицької.

Майже половину книжки займає обширний виклад історії села, опрацьований батьком і сином Ярославом і Мирославом Янишівськими від найдавніших археологічних часів до сьогодення, звичайно, з величезною перевагою подій недалекого минулого. Саме тут виявився найважчий для опрацювання матеріал, бо перед очима читача проходить маса імен і фактів. Але треба визнати, що авторам вдалося подати його цікаво, змістовно, послідовно. Звичайно, далеко не вичерпно розкрито історію давнішої доби, видно через брак опрацювання архівних документів, над якими варто попрацювати в майбутньому.

Другу частину книги складають спогади та додатки.

Через призму свого багатого почуттями сприйняття сільського побуту розкриває різноманітні події 30 – 40 років колишня вчителька молодших класів Марія Попадюк. Все тут зустрінемо: розповіді і роздуми про походження, вигляд і долю свого села. Про цікавих і талановитих людей, діяльність сільських товариств тощо. На закінчення вона пише:

Боже, як познуцалася доля над моїми односельчанами! Скільки їх загинуло, передчасно померло, скільки вивезли на Сибір, посадили у в'язницю... А як їм калічили душі, що і донині багато хто не знає як бути, як жити, до якого берега пристати... Але вони не винні. Бо хіба може бути ідеальним суспільство у віковій неволі.?"

Не менш чудову розповідь веде Теодора Витвицька. її життя – справжня одіссея пригод.

Важкі життєві епізоди з часів визвольних змагань проходять перед очима, коли вчитуємось у спогади Михайла Витвицького, Йосипа Тишківського, Миколи Гошовського.

Зокрема, картинно вони відрекомендували себе в розповіді Зеновія Красівського про свою трагічну молодість. Тут же поміщено його портрет та виступ на творчому вечорі за рік до смерті.

Спогади Оксани Чепіль стосуються переважно проблем культури і національного відродження Витвиці.

В збірці поміщено чотири листи Йосипа Слабіни і один Степана Селешка, яких закинула доля далеко від рідного краю.

Дуже вартісними з етнографічного боку є розвідка Любові Витвицької “Про одяг стлян Витвиці” та “Що ми знаємо про льон” Теодори Витвицької, а

також записи Дарки Витвицької та Каролини Волковецької про традиційне святкування Різдва.

Наприкінці подано багатойменні списки людей причетних до визвольних змагань, перелік жертв боротьби та репресій, а також коротенькі довідки про Миколу Дерлицю і Михайла Селешка. поміщено карту села та фотоілюстрації.

З душевним щемом закриваємо книжку, яка стала подією в районі і області. Щоправда, у Львівській області вже існують монографії про окремі села у вигляді книжечок, але витвицька книжка – своєрідна і цілком оригінальна. Вийшла в Стрию поки що одностисячним тиражем і хутенько пішла в продаж по 100 купонів. Але є й інша далеко важливіша - духовна вартість видання.

По-перше, має вона неабияке пізнавальне і виховне значення. А по-друге, є чудовим прикладом для інших сіл і міст нашого Прикарпатського краю. Витвиця має свою друковану історію і чудовий сільський музей. А чому не могли б мати їх інші славні села; Мізунь, Велдіж, Лолин, Тисів, Гошів, Раків. Село Тяпче, наприклад, має чудову шкільну хроніку від 1842 по 1939 рік, вже перекладену українською мовою. Доповнивши її довідкою про історію села та продовженням шкільної освіти до сьогоднішнього часу, а також іншими матеріалами, вийшов би чудовий посібник, для пізнання свого минулого. І це можна б здійснити навіть наступного року.

Думається, цією справою зацікавиться вся громадськість не менш патріотичного села і навіть всього району, (мусимо ж допомагати один одному), знайдуться спонсори і просто добрі люди, ініціативу підтримають районні інстанції, в першу чергу, відділ шкільної освіти.

Хай щастить вам у благородній праці!

Скорій Роман Теодорович

1927-1996 р.р.

Відомий краєзнавець, науковець, громадський діяч з Болехова. Засновник краєзнавчого музею.

Народився у селі Куличків Сокальського району.

Через буремні події сорокових років у Болехові був відомий під чужим ім'ям. Справжнє ім'я – Володимир Рудий.

Автор книжок "На болехівських видноколах", "Розгадка Бубнища", "В Болехові баталія", "На перехрестях вічності".